

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. II. Qualiter committatur Simonia Juris Divini?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

mabile est, & interdum aestimari solet, & in pretium ac contractum deduci, ut inquit Marchant Tom. 3. Tr. 10. Tit. 6. g. 6. soletque à Doctoribus & c. Saluator 1. g. 3. triplex assignari, scilicet à manu, à lingua, & ab obsequio. Pretium à manu dicitur pecunia, & quidquid pro munere deferri aut vendi solet, ut vestis, equus, bos, domus, ager & similia. Pretium à lingua vocatur, quod officio linguae praestari solet, ut sunt laudes, vituperia & similia. Pretium ab obsequio est, ministerium aliquod in rebus temporalibus, ut famulum, economi &c. unde qui similia in pactum, vel quasi pactum deducunt, & inde sibi beneficia comparant, simoniae labem incurunt. Aliud est, si spirituale pro spirituali in pactum deducatur, sic enim sine vitio Simoniae possunt duo pacisci mutuas preces, mutuum operam in audiendis confessionibus &c.

Aliud est à manu,

Aliud à lingua & aliud ab obsequio.

7. Simonia est peccatum Religioni oppositum.

Ex dictis patet Simoniam esse peccatum Religioni oppositum, cuius malitia consistit in irreverentia orta ex indigna tractatione rei sacrae vel spiritualis, quae cum sit nobis gratiosae à Deo concessa in nostram & proximi salutem, redigitur tamen in ordinem rerum temporalium, & profanis contrahitur subicitur, prout expressit Sanctus Petrus Ath. ad Simonem, Magum dicens: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.

8. Quo sensu in iure vocatur haeresis.

Nolatum quidem Simoniam nomine haeresis c. Presbyter 1. g. 1. c. Quoties, de Simoniam & alibi: non est tamen proprie haeresis, ut advertunt Doctores cum Glossa in c. Firmissime, de Haereticis, apud Suarez lib. 4. de Simoniam c. 1. n. 6. sed tantum improprie quoad externam professionem, quatenus Simoniacus externa venditione rei spiritualis proficitur in actu exercito rem illam esse pretio temporali aestimabilem, vel quia Simoniam in primo suo auctore in Legge Moysi & aliquibus eius sequacibus relatam à Sslio 9. 100. art. 1. veram haeresim interternam conjunctam habuit, quatenus Simoniaci illi per haeresim existimabant, rem spirituales esse pretio temporali aestimabilem.

8. Est ex genere suo peccatum mortale: immo Sylvius sup. post alios putat eam nunquam esse peccatum veniale ex levitate materiae: eo quod res nulla tam parvo gradu possit esse supernaturalis, quam sit magna in Deum irreverentia, eam velle pretio temporali aestimare. Molina tamen Tract. 2. disp. 92. n. 5. Reginaldus l. 23. c. 11. n. 16. & alii materiae parvitatem in Simoniam agnoscunt. Pro foro saltem externo, quando pretium est longe inferius re vendita, observat Bassus V. Simoniam l. n. 3. & innuitur c. Etsi quaestiones, de Simoniam, levitatem materiae à Simoniam posse excusare, eo quod tale pretium facile praesumatur datum esse liberaliter.

9. Dividitur

Simoniam juxta communem sententiam Hericæ Sim. Theol. Pars III.

contra Durandum apud Lessium dub. 4. n. 24. & paucos alios, nullam Simoniam juris humani admittentes, dividitur primo in eam, quae est juris divini, & quae humani. Prior jure divino naturali est prohibita, committiturque in emptione, aut venditione rei pure spiritualis, v.g. Sacramentorum, quae Simoniam communiter dicitur esse prohibita, quia mala, non autem mala, quia prohibita. Posteriori jure humano prohibetur, committiturque in venditione, verum, quae quidem per se & seclusa lege Ecclesiastica sunt vendibiles, per hanc tamen, ob reverentiam rei sacrae, & annexae, invendibiles factae sunt: quemadmodum enim Ecclesia, eximendo locum sacrum à jurisdictione & potestate seculari, facit, ut iudex inde abstrahens reum, peccet, non tantum contra obedientiam, sed etiam contra Religionem: ita quoque, rem temporalem ob reverentiam rei sacrae annexae eximendo à secularibus mercimoniis, facit, ut, qui eam vendere attentat, peccet, non tantum contra obedientiam (ut vult Durandum) sed etiam contra Religionem, commisso Simoniae peccato. Sic qui vendit beneficia secundum partem temporalem, Simoniam juris humani committit.

in Simoniam juris divini & juris humani.

Quaratione Ecclesiae pro praesentibus faciat res aliquas necessarias materiam Religionis.

10. Secundum dividitur in mentalem.

Secundum dividitur Simoniam in mentalem, conventionalem & realem. Mentalis proprie est, non quodlibet internum propositum, quo aliquis vult, exterius Simoniacè contrahere (quamvis & hoc ita appellari possit) sed propositum internum, quo aliquis, dum committit quidpiam spirituale, intendit alium obligare ad reddendum temporalem, vel contra: ut si quis det alicui centum aureos, vel ei inserviat, cum intentione eum obligandi ad conferendum beneficium. Conventionalis committitur, quando propositum obligandi procedit ad externam conventionem, sine executione utrimque facta, sive hoc fiat verbis expressis, sive implicitis, sive oblatione pecuniae: estque haec Simoniam duplex, una pura, quando tenet ex neutra parte est completa: altera mixta ex reali, ut quando pretium est datum, sed nondum translatum beneficium, aut contra. Præter species est Simoniam confidentiam, de qua infra n. 24. Realem est, quando pactio ex utraque parte est impleta, saltem inchoate: ut si collatum sit beneficium & pars saltem pretii soluta.

Conventionalis.

Et realis.

QUESTIO II.

Qualiter Committatur Simonia Juris Divini?

Dico I. Committitur Simonia juris divini, si pro actione spirituali, ut tali, aliquid exigatur. Patet: quia Sanctitas sic aestimatur pretio temporali. Cum autem pleraque actiones spirituales, non exerceantur sine labore, inquiri solet, an pro ipso labore aliquid exigi possit. Labor autem alius est

II. Exigere aliquid pro actione spirituali ut tali Simonia juris divini est.

est intrinsecus actioni spirituali, prout celebrationi Missae intrinsecus est, ad altare stare &c. alius est extrinsecus, qui non ex natura rei, sed tantum per accidens, cum actione spirituali conjungitur, sive antea denter sive concomitanter, sic celebrationi Missae extrinsecus est, quod certo loco, certo tempore & non aliter sit celebranda. Hoc supposito,

Secus si quid accipiat pro laboribus extrinsecis.

DICO II. Non est Simonia aliquid accipere pro laboribus extrinsecis, seu per accidens, conjunctis actioni spirituali, sive sint praevi, sive concomitantes. Ratio est: quia illi labores sunt temporales & pretio aestimabiles. Sic cantor potest aliquid exigere pro labore & artificio cantandi, item Sacerdos pro obligatione celebrandi certo loco & tempore, & pro labore itineris. Deinde quia privare se libertate & facultate aliarum actionum est pretio aestimabile. Similiter qui procurat alteri beneficium potest exigere compensationem laborum, v. g. ob scribendas litteras &c. non tamen ob pinguedinem beneficij, nec ob procuracionem ejusdem. Similiter non licet aliquid exigere pro praesentatione, electione, vel collatione beneficij: cum accipiant suam aestimationem in ordine ad beneficium. De quo *quast. seq.*

13. Vel per modum stipendij sustentationis.

DICO III. Non est Simonia dare, exigere vel accipere aliquid pro sustentatione ministri sub obligatione ministerii vel rei spiritualis, non per modum pretij, sed stipendij. Ita communiter Doctores. Ratio est: quia administrantibus populo spiritualia debetur ex justitia sustentatio, ut habetur 1. Corinth. 9. & Matth. 10. *Dignus est operarius cibo suo.* Unde vocatur a Doctoribus stipendium sustentationis: cum enim ministri Ecclesiae in utilitatem saecularium privent se facultate vacandi negotiis saecularibus, ex quibus possent se sustentare, tenentur saeculares ex justitia, illos alere, sicut aliqui tenentur alere gerentem sua negotia: quia non possunt munia sua exequi sine decenti sustentatione. Hoc titulo licitum est aliquid exigere pro missa, concione, Ecclesiarum consecratione, visitatione &c. eodem titulo ministerijs Ecclesiasticis annexi sunt proventus, non tamquam pretium rerum sacrarum, sed tamquam stipendia necessaria sustentationi, juxta cujusque dignitatem.

14. De quo etiam licet pacisci quantum est ex natura rei.

Petes: An liceat ministris pacisci de stipendio sustentationis, v. g. pro missa, catechismo, concionibus &c? Resp. Aff. quantum est ex natura rei, sive ministri sint pauperes, sive divites: quilibet enim potest pacisci de eo, quod sibi jure naturae debetur. Qui autem sic paciscuntur cavere debent, ne habeant intentionem paciscendi de pretio officij spiritualis, sed tantum de sustentatione, quae proinde judicari debent, ne imperiti ex tali pacto offendantur, ut

recte monet Caietanus & alii. Ubi vero stipendium sustentationis a Praelatis est determinatum non potest excedi sine injuria, & facile praesumeretur esse Simonia, eo quod illud auctarium videatur accipi velut pretium operis spiritualis.

15. Pro labore rei spiritualis non licet pretium exigere.

DICO IV. Pro labore rei spirituali intrinsecus, non licet aliquid per modum pretij exigere. Est communior Doctorum apud Castro Palao de Simonia punct. 11. n. 2. contra plerisque ab eodem citatos num. 1. Ratio est: quia res spirituales cum labore suo intrinsecus unum opus continent: ideoque si pretium aliquid pro labore accipiat, censetur etiam pro re spirituali accipi, juxta illud, quod c. Si quis objecerit 1. q. 3. dicitur: *Quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum invenditum derelinquit.*

16. Hinc pro labore collationi Sacramento intrinsecus non potest pretium, nisi tamen ad rem simoniacam dicitur pecunia daturus baptizare veliam prolem.

Hinc sequitur I. pro baptismatione, abolutione, ordinatione, aliave Sacramento collatione, non licet aliquid accipi tamquam pretium. Si tamen in necessitate minister detrahat prolem baptizare, nisi accepta pecunia, probabilius est tunc licere ipsi pecunias dare, non pro collatione baptismi, sed ad redimendam injustam ministri vexationem, & removendum impedimentum salutis prolis, baptizandae. Monet tamen *Wiggers de Simonia disp. 6. n. 27.* si alius adfit baptizare potens, potius ad eum esse recurrendum, quam injustam ministri vexationem dicto modo redigendam.

17. Pro adu dispensationis nihil potest recipi per modum pretij. Item non per modum sustentationis a Praelatis inferioribus. Potest tamen dispensatio in praesentibus.

Sequitur II. pro dispensatione in votis, juramentis, impedimentis matrimonij, & quibusvis legibus Ecclesiasticis, nihil per modum pretij recipi posse sine Simonia: nam dispensatio est usus potestatis spiritualis, omnino invendibilis. Quod autem a Praelatis Pontifice inferioribus, secus est de ipso Pontifice, ut observat *Wiggers n. 44.* nihil exigi possit, etiam per modum sustentationis, docent communiter Doctores ob prohibitionem *Concil. Trid. sess. 25. c. 18. de Reform.* Non est tamen contra mentem Concilij, quod imponatur dispensatio largiendi elemosynam aliquam pauperibus, monasterio, vel ad piam causam, idque per modum multa, per quam recessus a lege communi compensetur: dignum enim & justum est, ut, qui vult eximi a lege communi, difformitatem suam aliqua multa compenset, ne alias nimis facile detur omnibus occasio recedendi a communi lege.

Ministri pro officio suo Simoniae non tenentur, nisi tamen per chartam, sive per signum & impressio sigilli sint res temporales pretio aestimabiles. Hoc equidem ipsis inhibuit est a Tridentino Concilio.

Ministri tamen Episcoporum pro litteris ordinis suscepti, dimissorii, aut sigillo aliquid exigentes, non incurunt Simoniae notam, ut recte observat *Archant. sup. tamen Tit. 7. quest. 2.* eo quod scriptio litterarum, charta, sive per signum & impressio sigilli sint res temporales pretio aestimabiles. Hoc equidem ipsis inhibuit est a Tridentino Concilio.

dentino sess. 21. c. 1. de Reform. ubi tamen per- mittit, ut Notarii in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis literis dimissis aut res- simonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercen- do.

18. Petes: An pro ingressu Religionis pro ipsa professione & Statu Religioso aliquid possit dari tamquam pretium? Resp. Neg. hæc enim sunt res omnino spirituales & ordinis supernaturalis, & ita vetatur c. Nulla 1. q. 2. & aliis iuribus. Donis vero aliquid ad Religionem allicere, præterquam quod subinde scandalosum sit & libertati professionis noxium, speciem quoque Simonie habet, ut insinuat. Quam- pio 1. q. 2. licet in rigore non sit Simonia.

Quid de pactione do- tu. Prout nec est, si monasterium virorum aut seminarium, quod non est abundans & dives, pacificatur cum ingrediente de dote vel alia donatione, pro congruente & suffi- cienti sustentatione, ut expressit Clemens VII. apud Marchant Tom. 3. Tract. 10. Tit. 6. quaest. 10. & quamvis expressè loquatur de monialibus, idem tamen cum propor- tione intelligendum est de viris, ut post Tamburinum notat idem Marchant. Ubi advertenda est ordinatio Concil. Trid. sess. 25. c. 3. de Regularibus, præcipiens, ut in monaste- riis & domibus tam virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possi- dentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel ex redditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis elec- mosynis commode possit sustentari.

Maximè si monaste- rium sit di- ces. Si verò monasterium sit dives, ita ut si- ne gravamine aliorum, sufficere alendo ei, qui ingreditur, docet Sylvius q. 100. ar. 3. c. 5. post D. Thomam & alios, quos citat, committi Simoniam, si aliqui pro in- gredientis sustentatione recipiatur. Verum cum sustentatio non sit spiritualis, censet Pontius disp. 56. num. 31. & alii non esse in rigore Simoniam. Vide latius Mar- chant sup.

QUESTIO III.

Qualiter Committatur Simonia juris Humani?

19. SIMONIA juris humani primò & prin- cipaliter locum habere videtur in ma- teria beneficiorum, consideratorum secun- dum partem suam temporalem: cum enim jus ad proventus temporales sit in se quid temporale, et si annexum res spirituali, vi- delicet titulo, non apparet illud jure divi- no invendibile, quamvis propter respectum & conjunctionem ad titulum sit invendi- bile ex Ecclesie constitutione: si tamen in

venditione consideretur titulus, clarum est tunc fore materiam Simonie juris divini. Et hoc sensu, considerant plerique Docto- res beneficia, afferentes ea esse jure divino invendibilia, eo quod jus percipiendorum fructuum sit spirituale: considerant enim illud jus, ut à parte rei creatur & depen- det ex titulo, sive officio spirituali, atque adeo et in se titulum illud tanquam fun- damentum involvit.

Immo quod quidem nullus, Pontifice inferior, possit jus ad fructus dividere à ti- tulo, præsumetur esse Simoniacus, etiam contra jus divinum, quisquis alius pro jure fructuum pecuniam exigit, quantumvis protestetur se titulum resignare gratis: non enim potest transferre titulum, nisi eo solo trãserat jus fructuum, neque jus fructuum aliter, quàm mediante translatione tituli; adeoque censetur exigere pecuniam pro titulo spirituali. In re tamen non videtur necessarium, ut committatur Simonia ju- ris divini: quia etiamsi jure non potuerit jus fructuum à titulo separare, potuit ta- men illud facere pacto, seu tentare facere, & sic pro eo exigere pretium, consideran- do illud quasi à titulo separatam, ut docet Lessus c. 35. n. 20.

Itaque Simonia juris humani commit- titur, si pretium aliquod detur, vel accipia- tur, pro præsentatione ad beneficium, pro electione, confirmatione, investitura aut collatione, ut habet communis sententia & colligitur ex c. Mathias de Simonia.

Licitum tamen est volentibus eligere in- idoneum offerre pecuniam, ut non eligatur idoneus, & consequenter, ut eligatur ali- quis idoneus in genere: per hoc enim tan- tum directè redimitur, seu præcavetur injuria, alioquin Ecclesie inferenda per indigni ministri electionem: non est ta- men licitum offerre pecuniam pro electio- ne alicujus certæ personæ, etiam dignissi- mæ, nisi contingeret, unicum dumtaxat esse idoneum, ut eligatur: tunc namque directè per pecuniam procuratur non electio in- digni & indirectè tantum electio digni, ut observat Porcius disp. 56. n. 39.

Deinde Simonia juris humani com- mittitur in permutatione beneficiorum, facta sine auctoritate Superioris, ut patet ex c. Quæsitum, aliisque iuribus. Hæc tamen Simonia non est rigorosa (uti & nonnulla aliæ de quibus in sequentibus) sed tantum quadam imitatione & similitu- dine, quatenus datur spirituale pro spiri- tuali contra præceptum Superioris: cum alioquin ratio Simonie exigat pretium temporale dari pro re spirituali. Possunt ta- men volentes permutare sine peccato prius inter se tractare de permutatione facien- da, etiam usque ad mutuum obligationem, de non relinendo donec Superior consen- sum denegaverit. Nomine autem Superio- ris in-

20. An jus ad fructus sine Simonia ju- ris divini possit vendi.

21. Committi- tur Simonia juris huma- ni in recep- tione pretii pro præsen- tatione, elec- tione &c. ad benefi- cium.

22. Qualiter licitum sit volentibus eligere in- idoneum pro- curare pec- uniam pro electione idonei.

23. An commi- tatur in permutatione beneficiorum facta sine aucto- ritate Super- ioris.